

Številka: 147/2024

Datum: 11. 3. 2024

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj

IZVAJANJE AKTIVNOSTI KOMPETENČNEGA CENTRA ZA DOMOZNANSTVO

Poročilo za leto 2023

Podatki o knjižnici

Naziv knjižnice: Knjižnica Ivana Potrča Ptuj

Naslov (sedež): Prešernova 33-35, 2250 Ptuj

Odgovorna oseba: Milena Doberšek, direktorica

Datum pridobitve statusa kompetenčnega centra: 10. 2. 2022

1. Uvod

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj je po dogovoru med osrednjimi območnimi knjižnicami (OOK) od leta 2018 izvajala koordinacijo domoznanske dejavnosti med OOK-ji. Komisija za kompetenčne centre pri Združenju splošnih knjižnic je 10. februarja 2022 knjižnici podelila status kompetenčnega centra za domoznanstvo. Cilj kompetenčnega centra je vsebinska koordinacija in poenotenje izvajanja domoznanske dejavnosti v splošnih knjižnicah, vpeljava novih strokovnih rešitev in dvig kakovosti izvajanja domoznanske dejavnosti na nacionalnem nivoju.

V sodelovanju s slovenskimi splošnimi knjižnicami, NUK, UKM, ZBDS in drugimi deležniki s področja domoznanstva načrtujemo nove skupne strokovne in razvojne rešitve ter iščemo poti za poenotenje delovanja knjižnic na področju domoznanstva. Gradimo tudi specializirano zbirko strokovnega gradiva o domoznanski dejavnosti v Sloveniji.

2. Aktivnosti kompetenčnega centra v letu 2023

Pri izvajanju nalog kompetenčnega centra neposredno sodelujejo trije strokovni delavci knjižnice, v posamezne aktivnosti se po potrebi (tehnična pomoč, organizacijska pomoč, ipd.) vključujejo drugi sodelavci knjižnice.

V letu 2023 so bile izvedene naslednje aktivnosti:

- Koordinacija delovne skupine domoznancev OOK (izvedeni sestanki 28. 2., 5. 10. 2023, zoom)
- Izgradnja specializirane zbirke strokovnega gradiva o domoznanski dejavnosti v Sloveniji
V zbirki je trenutno 35 enot v fizični obliki, na spletni strani knjižnice je v rubriki Gradiva in povezave omogočen dostop do 79 enot gradiva: <https://www.knjiznica-ptuj.si/o-knjiznici/kompetencni-center/gradiva-in-povezave/>
- 2. delovno srečanje domoznancev 2023, Ptuj, 6. 6. 2023 - organizacija in izvedba strokovnega dogodka, ki poteka v sodelovanju s Sekcijo za domoznanstvo in kulturno dediščino pri ZBDS. Udeležilo se ga je 55 knjižničarjev iz vseh koncev Slovenije.
Povzetki prispevkov so dostopni na [spletni strani knjižnice](#).
- V letu 2023 je bila formirana in je z delom pričela delovna skupina za oblikovanje enotnih smernic za domoznanstvo. Naloga delovne skupine je oblikovanje enotnih smernic za izvajanje domoznanske dejavnosti v slovenskem knjižničnem sistemu. Naloge delovna skupina izvaja do 31. 12. 2024. Izvedeni so bili trije sestanki (15. 2., 22. 5., 11. 9.) oblikovana delovna gradiva in izvedena ena javna predstavitev dela skupine.

Poročilo o izvajanju aktivnosti kompetenčnega centra za domoznanstvo

- Izvajali smo aktivnosti za rešitve na področju trajnega ohranjanja digitalnega gradiva; v imenu OOK smo nadaljevali s pogovori in usklajevanji z NUK za vzpostavitev repozitorija za trajno ohranjanje digitalnega gradiva za splošne knjižnice (več sestankov, usklajevanje vsebine pisnega dogovora)
- Koordinirali smo dogovore z NUK za prilagoditev funkcionalnosti dLib za potrebe splošnih knjižnic. Rezultati:
  - o kreiranje digitalnih zbirk na dLib: dogovori z NUK, testiranje, izobraževanje vnašalcev, pričetek dela v OOK;
  - o omogočeno iskanje po izvoru;
  - o dostop do digitalnega gradiva OOK na namenskih računalnikih – opredelitev potreb in pričetek aktivnosti.
- Skrb za pretok aktualnih informacij s področja domoznanstva med OOK in strokovno sodelovanje z drugimi sorodnimi ustanovami in združenji (muzeji, arhivi, ZBDS).
- Vzpostavili smo mednarodne stike na področju domoznanstva s knjižnicami iz tujine (Hrvaška, Romunija).

Delovno srečanje domoznancev 2023. Foto: Primož Potočnik.

3. Ocena doseženih pozitivnih učinkov na razvoj knjižnične dejavnosti

Kot enega pomembnih dosežkov v letu 2023 izpostavljamo uskladitev dogovora o trajnem hranjenju gradiva v repozitoriju Digitalne knjižnice Slovenije z NUK, kar bo splošnim knjižnicam omogočalo trajno hrambo digitalnega in digitaliziranega gradiva. Na pobudo splošnih knjižnic je v dogovoru z NUK bilo v dLib omogočeno tudi iskanje po izvoru gradiva, in OOK so pričele z oblikovanjem digitalnih zbirk na dLib. Trenutno še iščemo tehnične rešitve za dostop do digitalnega gradiva OOK na namenskih računalnikih, pri čemer se povezujemo s skupino sistemskih administratorjev.

Poročilo o izvajanju aktivnosti kompetenčnega centra za domoznanstvo

V letu 2023 smo nadaljevali prizadevanja za poenotenje izvajanja domoznanske dejavnosti. Za pripravo enotnih smernic za domoznansko dejavnost je bila formirana 13- članska delovna skupina, ki bo smernice pripravila do konca leta 2024.

Vzpostavili smo mednarodne stike na področju domoznanstva s knjižnicami iz tujine (Hrvaška, Romunija). Na podlagi vzpostavljenih stikov je na 2. delovnem srečanju domoznancev 6. junija 2023 na Ptuju sodelovala dr. Corina Mihaela Apostoleanu iz okrožne knjižnice v Konstanci (Romunija), ki je predstavila tradicijo domoznanske dejavnosti v romunskih splošnih knjižnicah. Na povabilo hrvaških kolegov smo se udeležili okrogle mize na temo domoznanstva v hrvaškem Osijeku z naslovom 5. okrogla miza Domoznanski fondri in zbirke v knjižnicah panonskega prostora in predstavili organiziranost domoznanske dejavnosti v slovenskih splošnih knjižnicah, domoznansko dejavnost in domoznanske zbirke v ptujski knjižnici in aktivnosti knjižnice v vlogi kompetenčnega centra za domoznanstvo.

Vzpostavljeni mednarodni stiki so osnova za prihodnje mednarodno sodelovanje s knjižnicami v tujini in pripravo projektov na področju domoznanstva in kulturne dediščine.

Referat Mire Petrovič na okrogli mizi o domoznanskih zbirkah v Osijeku. Foto: Primož Potočnik.

Vse izvedene aktivnosti so prispevale k naslednjim ciljem:

- Dvig kvalitete in strokovnosti pri izvajanju domoznanske dejavnosti.
- Večja enotnost delovanja splošnih knjižnic pri izvajanju domoznanske dejavnosti.
- Večja prepoznavnost domoznanske dejavnosti kot ene od knjižničnih dejavnosti v strokovni in splošni javnosti.
- Nove oblike sodelovanja in partnerstev.

- Večje kompetence zaposlenih v domoznanski dejavnosti.
- Večja strokovna samozavest zaposlenih v domoznanski dejavnosti.

4. Promocijske aktivnosti

O izvajanju nalog kompetenčnega centra smo strokovno in splošno javnost obveščali na strokovnih dogodkih, sestankih, z objavami na spletni strani knjižnice in v Knjižničarskih novicah, v Novičniku ZBDS, na družbenih omrežjih ter z obveščanjem po e-pošti. Ocenjujemo, da smo z vsemi izvedenimi aktivnostmi pripomogli k večji prepoznavnosti domoznanske dejavnosti in domoznanskih zbirk v slovenskih splošnih knjižnicah.

Strokovna sodelavka naše knjižnice, ki je tudi vodja Sekcije za domoznanstvo pri ZBDS, je vodila pripravo zgibanke o domoznanstvu z naslovom *Domoznanstvo: iz naših korenin raste prihodnost* (izd. ZBDS, 2023), ki je izšla tudi v angleškem jeziku z naslovom *Local studies: from our roots, the future grows*.

5. Zaključek

Pri koordiniranju domoznanske dejavnosti na nacionalnem nivoju je potrebno nenehno slediti razvojnim smernicam in potrebam ter jih uvajati v delovne procese v splošnih knjižnicah, saj je razvojnih možnosti in priložnosti še veliko. Pri tem med največje izzive sodita usmerjanje izvajanja domoznanske dejavnosti po čim bolj enotnih kriterijih, uvajanje novih digitalnih rešitev in storitev za uporabnike ter večja prepoznavnost domoznanske dejavnosti v splošni javnosti. V tej smeri tečejo tudi prizadevanja naše knjižnice v vlogi kompetenčnega centra za domoznanstvo. Dodatne napore bomo v prihodnjih letih namenili tudi krepitevi mednarodnih stikov s knjižnicami v tujini, kar bo slovenskim splošnim knjižnicam omogočilo prenos novih znanj in dobrih praks v delo na področju domoznanstva in varovanja pisne kulturne dediščine.

Pripravila:

Mira Petrovič

Direktorica:

Milena Doberšek

PRILOGA 1

**Bibliografija sodelavcev kompetenčnega centra Knjižnice Ivana Potrča Ptuj
za leto 2023**

ČLANKI IN DRUGI SESTAVNI DELI

1.05 Poljudni članek

1. PETROVIČ, Mira. 2. delovno srečanje domoznancev. Knjižničarske novice. 19. jun. 2023, ilustr. ISSN 2738-5523. <https://knjiznicarske-novice.si/2-delovno-srecanje-domoznancev-ptuj-6-junij-2023/>. [COBISS.SI-ID 156021251]

2. PETROVIČ, Mira. 5. okrogla miza Domoznanski fondi in zbirke v knjižnicah panonskega prostora. Knjižničarske novice. 20. okt. 2023, ilustr. ISSN 2738-5523. <https://knjiznicarske-novice.si/5-okrogla-miza-domoznanski-fondi-in-zbirke-v-knjiznicah-panonskega-prostora/>. [COBISS.SI-ID 169654531]

SEKUNDARNO AVTORSTVO

Petrovič, Mira

Urednik

3. Domoznanstvo : iz naših korenin raste prihodnost. [Ljubljana]: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Sekcija za domoznanstvo in kulturno dediščino, 2023. 1 zgibanka ([6] str.), ilustr. [COBISS.SI-ID 166301699]

4. Local studies : from our roots, the future grows. [Ljubljana]: Slovenian library association, Local studies and cultural heritage section, 2023. 1 zgibanka ([6] str.), ilustr. [COBISS.SI-ID 166311939]

Osrednja območna knjižnica

Prešernova 33-35, 2250 Ptuj, Slovenija
tel.: +386 2 77 14 800,
kip@knjiznica-ptuj.si, www.knjiznica-ptuj.si

DŠ: 75749319, matična št.: 5052815000
TR: SI56 0110 0600 8358 707